

Raportti vuoden 2016 käytetystä apurahasta Alli Paasikiven säätiölle

Lämmin kiitos luottamuksestanne ja vuoden 2016 apurahasta. Se mahdollisti virkavapaan työstäni ja keskittymisen kokopäiväisesti väitöskirjan tekemiseen. Lisensiaattityöni valmistumisen jälkeen minulle oli selvää, että haluan jatkaa vielä väitökseen Suomessa niukasti tutkitusta sukulaissijaisvanhemmuudesta. Väitöskirjan aiheeksi kiteytyi tutkia, miten sosiaalityöntekijät arvioivat sukulaisperheen sopivuutta lapsen sijaishuoltopaikaksi, mitä päätösprosessissa tapahtuu ja miten sitä perustellaan. Tutkimusprosessin aikana olen havainnut, kuinka tärkeää on tutkia sosiaalityötä ja sijaishuoltoa niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Vahvistusta aiheeni tärkeydelle olen saanut liikkuessani keräämässä aineistoa ympäri Suomea sekä osallistuessani kansainväliseen seminaariin Islannissa. Sukulaissijaisvanhemmuus tutkimuskohteena tarjoaa monta tärkeää tutkimuksen polkua ja toivottavasti väitöskirjani innostaa myös muita aiheen pariin.

Aineistoni koostuu neljästä sukulaissijaisvanhempien sosiaalityöntekijöiden tekemästä perhekohtaisesta arvioinnista, jossa olen mukana havainnoitsijan roolissa. Sen lisäksi olen haastatellut eri puolilla Suomea neljää sosiaalityöntekijöiden fokusryhmää ja kerännyt kahdeksan aineistotapausta, jossa peilaan aiemmin sukulaissijoituksesta tehtyjä päätöksiä ja joissa sijoitus on keskeytynyt. Mielestäni näistä syntyy mielenkiintoinen kuva, miten sukulaissijaisvanhemmuus rakentuu institutionaalisenä toimintana sosiaalityöntekijöiden arviointiprosessissa ja sosiaalityön arjen käytännöissä. Lisäksi aineistotapauksien avulla voi peilata, onko prosesseista opittavissa jotain. Alkuperäinen ajatukseni oli kerätä aineisto vain sukulaissijaisvanhemmuuden perhekohtaisista arvioinneista, mutta lastensuojelun institutionaalinen rooli avautuu hyvin sosiaalityön yhdessä jaetussa kollegiaalisessa keskustelussa. Kävin myös seuraamassa yhden ryhmämuotoisen valmennuksen ymmärrykseni lisäämiseksi.

Täytyy todeta, että väitöskirjaa aloittaessani ajattelin aineiston keräämisen ja kirjan kirjoittamisen olevan paljon nopeammin toteutuvaa kuin mitä se lopulta on ollut. Ensinnäkin tutkimuslupaprosessit eri kaupungeista vei hallinnossa helposti useamman kuukauden, jolloin siinä välissä työstin joko aiemmin keräämäni havainnointiaineistoa tai tutustuin teorioihin. Sinnikkyydellä ja avoimuudella olen saanut luotua kontakteja, jotka mahdollistivat runsaan aineiston keräämisen. Lisäksi keräsin aineistoa ympäri Suomea ja matkustaminen vei minulta ajallisesti useamman päivän. Mutta kohtaamiset, matkaamiset ja ihmisten tapaamiset ovat olleet todella innostavia ja on ollut mukava kuulla, että tutkimukseni koetaan kentällä tärkeäksi ja sen valmistumista odotetaan.

Myös teoriaosuuden saaminen haluttuun muotoon on ollut yllättävän työlästä. Vai kuukausia ennen kuin keskeiset käsitteet institutionaalinen raja ja arviointiprosessi kiteytyivät. Käsitteet hiutuvat vielä kirjoitustyön aikana. Ajattelen kuitenkin kirjoitustyötä kiitollisena, sillä vain sillä tavoin voin kehittyä kirjoittajana. Tutkijan luonteeseeni liittyy tiettyä perusteellisuutta, joka haastaa minua ajoittain keskittymään olennaiseen. Jokainen polku on kuitenkin kohti omaa asiantuntijuutta ja osaoppimisen prosessia.

Nyt olen siirtymässä aineiston analyysivaiheeseen. Aineisto on litteroitu ja olen alustavasti tekstiä jo lukenut. Nyt myös hahmoitan laajan aineiston analysoinnin haasteita. Kirjoittaessani peilaan ko-

ko ajan aineistoa ja teoriaa keskenään. Väitöskirja etenee suunnitelmallisesti, mutta on reilusti kesken. Olen joutunut oppimaan asettua kirjoitustyön äärelle, hätäilemättä.

Ilman Alli Paasikiven säätiön apurahatukea väitöskirjani ei olisi edennyt. Nyt tavoitteena on valmistua vuonna 2019.

Oulussa 8.6.2017

Kaisa Vuolukka